ИЗЛАЗИ У ЧЕТВРТАК И НЕДЕЛЮ.

ОГЛАСИ
плаћаю се од свакога реда из гармонда први пут 6, а после 4 н.
За жиг сваки пут 30 новч.

Предплату прима уредништво и све ц. кр. поште; а у Београду разноситель Напредка.

НАПРЕДАК.

ПРЕДПЛАТНА ЦЕНА
У АУСТРИСКИМ ЗЕМЉАМА.
На годину 10 фор., на пол. године 5 фор., на четврт 2 фор. 50 новч. а. вр.
У СРБ. КНЕЖЕВИНИ
на годину 100 гроша, на пол. год 50 гроша, на четврт год. 25 гроша

Уредништво є у дунавской улици, у кући гђе Ю. Драгуновића (пре Ђ. Шилића) у I. кату.

БРОЈ 23. У Новоме Саду, у неделю 19. марта 1867. ГОДИНА XX.

ПРЕГЛЕД ПОЛИТИЧНИ.

Последњих дана било є србско питанѣ „јунак од дана“. Предаванѣ градова србских Србији, уступанѣ осталих србских земаля србском кнезу у управу, одлазак србскога кнеза у Царград, узгред и коя реч о оснивању „великог србског царства“ — то беху предмети новинарским мудрованьима, а тиме се и дипломатски кругови занимаше. Нас се, наравно, врло тиче, шта и како у Бечу о целой той ствари мисле, и можемо казати, да су из Беча о србском питаню, ако ништа друго, а оно бар интересантни гласови чули се. Полузванична бечка гласила — а уз њих и остала жидовска — заузимаю се за обстанак Турске, докле год Турска може да се одржава; али, веле, ако би дотле дошло, да се Турска распада, онда ће први посао и дужност Аустриє бити, да себи у турским данашњим областима поражи накнаде за губитке, што их є последњих година претрпила. Наравна ствар, да є у тим „накнадама“ на првом реду Босна и Херцеговина, єр, веле ти србски бечки приятельи, кад би те области дошле под Србию, био би у опасности положай Аустриє на ядранском мору и у Далмации! —

У томе, како являю, учинила є Аустрия и званичан корак у Београду. На гласове о намери султановой, да србском кнезу преда у управу Босну, Херцеговину и Стару Србию, узнемирили су се у Бечу јако. Ради тога би до кнеза Михаила у нарочитом посланству послан гроф Едмонд Зичия. Овай є имао србском кнезу рећи озбиљно, како є по Аустрию врло важно, да Босна и Херцеговина остану под турском власти, дакле ако Србия неће да покварі с Аустрином „приятельство“, нека се остави свакиx агитация, коє би тежиле за одкиданѣм тих земаля од Турске, па нека се обвеже, да неће гледати у Босни и Херцеговини крњити турску власт. Кажу, да є кнез примио врло лепо грофа Зичию, свога давнашњега приятеля, рекао му, да є Аустрии благодаран врло на приятельству многом, указаном му од њ у новиє доба, али — на єзгру, веле, ниє кнез дао одговора. —

Док се тако из Беча чую, гледом на источно питанѣ, стари гласови, чую се и из Петробурга и опет они гласови, коє смо оданде вични слушати у погледу на источно питанѣ. „Ендеп. белжу“ являю из руске престолнице: да руска влада неће допустити, да се іош єданпут одгоди решенѣ источнога питаня. Русия хоће да учини крај несносном станю Грка и Славена у Турской. Вальда ради лепше декорациє вели исти лист, да є савез Русиє и Пруске свршена ствар.

Из Русиє и то се явля, да из унутрашњости іой иде силна войска према турской граници.

Вредно є овде и то приметити, да онамад рече у енглеском парламенту министар Стенлей: да Енглеска неприма ємства за сузеренско право султаново у Србии. — Енглези су увек били практични!

Пикантно є у найвећем степену, што сада являю за неку споменицу Мустафе Фазил паше, вође „младих Турака“, што є он султану поднео, на кои би се начин могла Турска препородити. Тай Туркуша у своіой споменици набрая све оне яде, од коих народ у Турской страда, а коє су наши бечки приятельи порицали. Сад су ето добили автентична доказа несносном станю у Турской од самога Турчина; али ми знамо, да код наших бечких приятеля ни то неће помоћи: „невосхотѣ Юда разумѣти“ — па „невосхотѣ!“

Бизмаркови органи почеше говорити последњих дана о потреби зближеня међу Аустрином и Пруском. Байстови органи, па и сам званични „Випер. Абендп.“, пуни признателности и радостна чуствования, примаю те изразе пруских симпатия. Из Беча и у Бечу свака чуда! Мисле, да ће сад Пруска тражити савез Аустриє против Француске; а овамо се явля, да пруски краль намерава ићи у Париз у походе Наполеону!

Међу Холандиом и Француском, како веле, свршена є погодба, да Француска купи войводство Луцембург. Немци се срде, где ће тако комад немачке землѣ да дође под Француску.

АУСТРИСКИ И МАЂАРСКИ ДРЖАВНИЦИ.

1862. кад оно Турци на србско-кнежевску престолницу из своє кужне тврђаве топови навалише, Аустрия є била накана, у случаю ако Србльи на тврђаву јурише, овой своє войске у помоћ дати.

Ко и какве су ту личности од аустриске стране за извршенѣ тога проєкта одређене биле, то су nomina obscura, која ни обична повест свагда не бележи.

Но я држим, да доста има наших читалаца, кои ће се сетити, да су наймлѣни жидско-мађаронски листови, па и сами мађарски, глас свой тада подигли, да се Турком у помоћ войска на сваки начин пошлѣ, али да ма интервенция само онда смисла и права политична облика има, ако мађарске трупе на то одређене буду; єр Мађарима и опако право припада на балканском полуострову прекосавске землѣ: Србию, Босну и Херцеговину, услѣд свои виртуалних права стевановой круни присвоити.

Многи су ово бенетанѣ као манию сматрали, кою успомена на прошла времена силног Атиле и снажног Арпада изазива.

Но тек што се пре две неделѣ глас просу, да Турчин србском господару градове уступа; тек што се врпца єдна распуче у гордиском чвору, комє данас цели политични живот на истоку личи: дигоше мађарске новине граю и позиваю своє министре пред форум мађарска івелесилства, и подижу тужбу, што Србльима градови шака допадоше пре пада полумесеца, и што ће Србльи, узпркос хисториским правима мађарске круне, тамо државу себи да граде, где ће их идея деветнаестог века, где ће их сам постулат природе од сваке злободне навале да заштити.

Бечки државници да су и у сну спити могли, да ће се речи немачких буршова од 1848 изпунити, и да ће Аустрия од Пруске из целе Немачке изтиснута и од немачког народа оцеплѣна бити — Аустрия би другу политику до данас на истоку имала.

Само плитак мозак занешеног дипломате, кои време и хисторию пруског Фридерика II. проучити кадар ниє, и кои тенденциє хохенцолерске династиє, као и саме Русиє, у Хубертбуржком миру проникао и сватио ниє, тай є могао сумњати и неверовати, да ће єдинство немачког народа под егидом Фридерикових наслѣдника остварити се.

Навала идеє немачког єдинства іош се єдаред на међама аустриске царевине появити мора. Сєдинѣни немачки народ покушаће у одсудном по Аустрию бою, да „наслѣдне немачке землѣ“ од аустриске царевине себи присвои и ако пруско оружиє та срећа као 1866. послужи, Аустрия ће єдном само на землѣ с ове стране Литаве редукована да буде.

Зато болѣ, што бечки државници дух немачког народа и пруску политику непроникоше! Болѣ, што до данас ову хаотичну народну смесу, сходно природи и народной политици, неуправляше! Болѣ, што Аустрия данас никаквих симпатия на истоку нема!

Аустрия є данас немоћна са своє политике, коя интерес немачког племена свему предпоставляше; те кад є видила, да су 7 милиіона Немаца и морално и материялно неспособни, да 28 милиіона других народа понѣмче, подели она ево тай задатак данас између своя два любимца, Немаца и Мађара, и што с оне стране Литаве, у найгорем случаю, изгуби, то држи, да ће іой 4-5 милиіона Мађара да накнаде.

Ако нас звезде на политичном зренику невараю, страдњи и патњи србског народа часи су изброяни. Консолидованѣ Србије на југу решиће скора будућност.

Но окретала се коцка среће србске на истоку како іой драго, победа крста над кораном сасвим є известна.

И у том одсудном часу, где се на северу и југу облаци дижу, кои ће status quo европске карте на векове можда да разоре — сада ево отуђую Мађари онай народ на југу од себе, кои ће данас сутра у страшной фаланги на Дунаву и Ядранском мору јуначком мишицом прадедовске грехе да сбрише.

Нама, а и сваком народу, валя да є до тога стало, да знамо, с ким се грлимо, с ким ли братимимо, коме ли нож у прси потежемо. — Кад є председник мађарске академиє г. 1866. издисао, он є завет Мађаром оставио, да врбованѣм народност свою оячаваю.

Народ є кадар племе какво или народ само онда да прогута, ако су ту и сви моменти, кои су од векова народе утамањивали.

Нити морална снага по себи, нити нумеричан момент без моралне силе, кадар є учинити поспешну инвазию на народност — на карактеристикон народна живота, на жиг, тако рећи, народа єдног.

Народи су изчезавали и претапали се у туђинштину и то тамо, где є туђинштина народ кои не само морално и нумерично надмашавала, по где су іой и средства у државном и грађанском животу на то подата била

Последня ова два момента, истина прибавио є Байст Мађаром; али прва два, и го найважния, изчезаваю према осталим народима у Угарской.

Мађарски државници прошли су исте школе као и аустриски; ниє се дакле ни чудити, ако код Мађара кабинетска политика веће важности има, него политика данашњег века — политика народна. Црвена република Француска, навала идеє слободе и народне равноправности од 1848 — умудрили су многе државнике, да се народи по вољи кано сати удешавати и навияти недаду. Енглеска и Француска, па по већой чести и други континенталне државе, напустише варљиву машту кабинетска мудрованя и удешаваше унутарњи и споляшњи државни строй сходно напредку времена, сходно политици народной.

Мађари нити у земљи, нити ван међа народной политици кланяю. Мађари сад ту исту улогу себи узимаю, кою є Аустрия од толико столећа играла. Мађари се са самом природом, са деветнаестим веком у коштац хватаю, они ону идею у свом наручию силом хоће да угуше, за кою су 1848 заставу свою изтакли и коя им є до данашњег министарства припомогла.

Како немађарски народи у Угарской на сабору у Пешти и у поєдиним муниципияма стоє, у колико се они народном равноправношћу похвалити могу, то сви добро знамо.

Па каква є ваньска политика у Мађара? Мађари се 1848 дигоше као борци за идею народности; но постои ли и єдан само факт у парламентарном животу Мађара, бар од 1861 амо, да су ту идею и код других народа, ако не другачиє, а оно бар морално у заштиту узели? — 1866 г. хтедоше мађарски магнати о свом трошку войску дићи, да идею немачког єдинства оборе, и без сумнѣ чета би склоплѣна била, само да им аустриска влада повраћанѣ закона од 1848 уямчити хтеде. Шта пак мађарски и шњима бечки државници о истоку мисле, то сведочи конференция, кою су неки дан у Пешти имали.

Мађари у место да идею народности на истоку подпомажу, и на основу тог природног постулата посестриме, независне хришћанске државе на Балкану, подићи морално подпомогну — они напротив замераю, што и сам Муя више увиђавности данас стече, него многи државници.

Представимо себи тай момент, да фурия крваве пруске инвазиє до Литаве домаши; представимо себи опасности, коє би у тай мах Ерделю од Хохенцолерна у Влашкой претиле, па запитаймо се, по примеру садашњег министра Хорвата, ако є у вечитой књизи судбе записано, да се ова хаотична народна смеса разпасти мора, где є станак изолираним Мађаром, где ли су онда изгледи за велесилну Мађарску?

Мађаром се ил к југу ил к северу мора. На северу предстои Мађаром заєдница са 50 милиона морално и материялно снажног немачког народа, на југу напротив федерация маньих, на основу народности подигнутих држава.

Само єднаке силе, или више их, но коє су скупа према найзамашниіой дорастле, радо се сдружаваю и у задрузи своіой независност одржати могу. Но где брой овако Великонемачку и Мађарску заєдницу карактерише, ту се резултат предвидити дає.

Самопреценьиванѣ, нагон за супремацином над другим народима — то Мађаре западу обрће, али интересе народа сама не!

У непрестаной моралной борби и трвеню са народи у Угарской; у отуђеню других народа, коих судба до данас са Мађарима єдна беше, положеня є клица томе, да ће Мађари, ако при своіой противународной политици остану, ядан плѣн грабежљиве немштине да постану. I. Г.

К ПИТАНЮ О СРБСКИМ ГРАДОВИМА.

I. Писмо србског кнеза вел. везиру.

Н. Светл. вел. везиру у Цариграду.

У Београду, 17. окт. 1866. В. Светлости! Кад є жалосним догађаима, збившим се у јуну месецу 1862 год., потресено спокойство Србиє и напунѣно ужасом београдско жительство, я сам се заузео да истражуєм и употреблявам сва средства, коима би се могло исто спокојство, па и поверенѣ духовима повратити. Почем є каплицийским наређенѣм, на мою велику жалост, отклонѣно онако решенѣ, коє би било найболѣ за обезбеђенѣ Србиє и нѣних општих сношења са сузеренским двором, остаде ми само нада, да ће се течаєм времена сманьити презање бомбарданѣм Београда произведено, а с њим и спомен опасности, коя да постои, овай є кобни догађай открио.

По несрећи ова се нада ниє обистинила. Прођоше од бомбардања више него четири године, а неповеренѣ, презанѣ, необезбеђеност іош су и сад онако јаки, као што су онда биле. Временом дакле само є утврђено и болѣ на видик изнесено осећанѣ опасности, коя виси над нашим главама, и озбиљност претнѣ, коіой су нам изложене имаовине и животи, па и судбина сама.

Тешки положай, што га ствара Србии и нѣном кнезу овако станѣ, налаже ми дужност, да слободно и без околишеня кажем влади н. ц. в. султана, шта мислим. Просвећени дух саветника нѣгових и племенито срце узв. сузерена Србиє не могу, не смею остати хладнокрвни према незгодама, коє тиште сав српски народ, а сманюю му и паралишу сваки моралан и материялан напредак.

Што год више размишлям о положаю, кои нам є створен, све се већма уверавам, да колико є год он од штете садашњости и будућности Србиє, толико є исто шкодљив и општим интересима царства. Већ сам казао єдном свечаном приликом: Србия мирна, задовољна и одана в. порти више вреди за случайну обрану граница царства, него градови, кои леже на обалама Саве и Дунава. Да нисам тврдо убеђен, да ови градови, далеко од тога, да су царству корисни, само су непресушљив извор неповереня, тегоба

и великих опасности, а по томе єднако незгодни и Србии и царству, па зато да би њихово напуштанѣ било дело велике политичке мудрости, не бих се ямачно ни одважио на овакав корак код владе н. ц. в. какав имам част сад учинити код В. С.

Подигнути у стара времена, одржавани у околностима и за потребе, коє већ не постоє, ови градови немаю никаква узрока у оних, кои хоће политику сагласности, стишаваня страсти и раздора старих, кои, єдном речю, верую, да є напредованѣ средством мира найболя политика и єдина кадра да усрећи народе.

Я живо желим таку политику. Почем не може друго шта донети но само спасоносних плодова, то би достойна била славне владе султана Абдул-Азиса. С моје стране я ћу се срећним осећати, ако іой узмогу посветити своє найвеће старанѣ. Нека ме н. ц. в. удостои повереня и олакша ми начин, да повратим Србии поузданѣ, да є учиним спокойном, напредном и срећном, па ће нѣгово узв. име благосиляти сав српски народ, коєга кнез не би никад заборавио на благодарност ни на лоялност, кою би му за то дуговао.

Молим В. С. да изволите изявити мою желю н. ц. в.

Напуштанѣм или укиданѣм градова у Србии н. би нам в. учинило найвеће добро. Знаком тако сяйним свога благоволѣня и своє поузданости султан би привезао за се нераскидльивим узима народ храбар и лоялан; а за мене би то била права и неоцењива срећа, да свою найживлю и свагдашню благодарност засведочим своме узв. сузерену.

Молим В. С. да изволите овом приликом примити уверење мога поштованя и сваког уваженя.

Михаило М. Обреновић III.
кнез српски.

II. Писмо вел. везира српском кнезу.

Н. С. српскоме кнезу Михаилу М. Обреновићу III.

У Цариграду 19. фебр. 1867. В. Светлости! В. порта примила є и поднела н. ц в. султану писмо, коє є В. С. изволела писати вел. везиру у смотреню ц. градова у Србии.

Пре свега срећан сам, што могу В. С. явити, да є н. ц. в. с великим задовольством саслушало Ваша увераваня одности према њему. Ц. влада служи се овом приликом, да у исто време В. С. каже, да се лоялност и верност српског народа од њне стране свагда яко ценила, и цениће се увек, а нова нѣгова о томе увераваня тим су є више обрадовала, што су изражена кнезом, коєг одлична свойства добро су іой позната.

По овим чуствима в. порта наравно ниє могла мислити, да народ у Србии сматра пребиванѣ мусломанских посада у ц. градовима као неку вековечну претню спокойству кнежевине; на претню такву ц. влада ниє никад ни помишляла; а што є єдан пут београдски град променио свою природу, ниє ми нужно да Преясной С. В. напоминѣм жалосне околности, коє су то проузроковале.

Но било како му драго, будући се В. С., а преко Вас и народ српски позвао на старанѣ н. ц. в., те изависте му своє сумнѣ и своє зебнѣ, узв. сузерен Србиє ниє се уздржао овластити своє министре, да удесе решенѣ такво, коє би одговарало и нѣговим чуствима благоволѣня и непоречним правима нѣгова престола.

В. ће Преясна С. ямачно признати, да є и самим тим старанѣм и опет довольно посведочено, колико се н. ц. в. морало яко и потпуно поуздати у све оно, што є В. С. изложила в. порти за ово важно питанѣ, а тако исто и у залогу, кою ћете дати да поштуєте права, коя су поставлѣна и трактатима призната, и непоколебльиво да желите, да потоня добра сношеня кнежевине са сузеренским двором остану сачувана од сваке повреде.

В. є С. позната велика важност, кою наши сународници приписую горе реченим градовима, а познати су Вам такође и многобройни политички спомени, кои су с њима скопчани; мимо све то, има єдно призренѣ, коє се никако не да одбацити, а то є: земльописни положай тих градова. Ниє ми нужно примећавати В. С, да су они по своме положаю као неке пирамиде, коима су царству крайнѣ границе означене. У том погледу, и у много других, и в. порти и кнежевини, коє безбедност почива на великом начелу целокупности царства, подєднако є стало, да се они одрже..

Ц. дакле влада, не могавши усвоити хипотезу, да се градови исти раскопаю или отуђе, а да се тим не реши жртвовати и тако важне и животне интересе, морала є потражити друкчиє решенѣ, коим би се и горе речене незгоде одклониле, а у исто време на ново се и ясно засведочило поверенѣ према народу и кнезу српском. Тога ради министарски савет, овом мишлю руковођен и искреном жельом одушевлѣн, да питанѣ реши начином, по коме би могли да се задоволѣ сви легитимни интереси, похитио є н. ц. в. поднети резултат свога договараня; а тай се састои у ове три системе:

1) Да се В. Преясной С. преда повелительство над градовима, у коима би остала мусломанска посада.

2) Да мешовита посада, саставлѣна у єднаком брою и од Мусломана и од Срба, буде команди В. С. подвргнута.

3) Да се чуванѣ градова повери лицу В. Преясне С., те из њих са свим да се извуче мусломанска посада, па замени войницима српским, с єдним тим условом, да се ц. застава и у напредак вия на њиним зидинима поред српске.

Ова су три начина за решенѣ по нашем мишлѣню єдина могућна, єдина практична, єдина сходна цельи, коя хоће да се постигне.

И доиста, В. Преясна С. као што сами кажете, своим є поступком смерала само на то, да се у духу српског народа изглади свако неспокойство и свако презанѣ. Може ли в. порта већма материялно и већма позитивно доказати своє поверенѣ, него што га доказує, кад би В Преясной С. предала врховну команду над градовима и посадама мусломанским? Међу тим н. є ц. в. благоволело то іош ясниє доказати, одабравши систему трећу. И тако мой ми є узв. господар наложио. да Вам саопштим ово срећно решенѣ, у ком ће В. Преясна С. и српски народ. о томе смо уверени, наћи драгоцену залогу и за в. благоволѣнѣ н. ц. в. и за поузданѣ у Вашу верност, па ћете умети да одржите и остварите увереня, коя стоє у писму, па коє ми є част одговорити.

Будући є пак В. Преясна С. изявила, да имате у намери за неко време доћи у Цариград, то ће ц. влада почекати, да се с Вама, кад будете амо приспели, споразуме за подробности овога наређеня.

Нек В. С. изволи примити уверенѣ могао превисоког уважаваня.

Алия.

III. Кнежева прокламация.

Моме любезном народу!

У престолной беседи на велико-госпођинской народной скупштини од године 1864. напоменуо сам тешко положенѣ, коє нам ствараю градови у Србии с турском посадом, и изявио сам наданѣ, да ће доћи време, кад ће се и та тешкоћа с наше землѣ уклонити.

Од то доба непрекидно є Моє старанѣ управлѣно било на то. да се од овог тешког положеня ослободимо, и на последку сам се у той цели обратио Бл. Порти писмом од 17. окт. пр. г., разложивши іой узроке и побуђеня за оправданѣ наше желѣ, да се градови у Србии напусте или поруше. Неоспорним доказима, коє сам навео, нашла се Бл. Порта убеђена о користима, коє произлазе из испуњеня наше желѣ, и под 19. Фебр. тек. год. добио сам одговор од вел. везира, да є Н. В. Султан благоволио решити, да Ми се повери заповедништво над градовима у Србии и да се гарнизони турски замене српском войском, под єдиним условом, да се на зидовима градским виє поред српске и ц. застава.

Я сматрам за дужност, да за овако знатну добит наше землѣ лично изявим Н. В. Султану благодарност Мою и Мог народа.

Решивши се дакле предузети тога ради на кратко време пут у Цариград, обзнанюєм то овим Мом любезном народу.

У исто време наређуєм, да за време Мог одсуства Мой министерски савет може у случаю потребе кн. власт извршивати по датим му од Мене упутствима.

Препоручуєм Мой любезни народ и овом приликом божиой милости и заштити.

С Богом! До скорог виђеня!

14. Марта 1867. год.

У Београду.

М. М Обреновић III. с. р.

ПРЕГЛЕД НОВИНА.

Вредно є знати, шта органи српске владе мисле о правцу данашнѣм мађарске политике. Зато ћемо навести овде речи официознога „Видовдана“ о томе.

„Ми неможемо — вели тай лист — неправедни да будемо, па за мађарске државнике да кажемо, да незнаю, у каквом є положаю Угарска, ни какве су легитимне 688 ф. И тако цели фонд износи данас 1267 желѣ немађарским народностима: па зашто се онда избегава главна ствар, зашто се на таку озбильну ствар погледа затвореним очима? Исповедамо, да ту тактику неразумемо. Толико пак знамо и кажемо изреком, да народности угарске нису у онаком станю, у ком се налази какав туђински дошляк, кои би се задовольно, кад би се поле правично с њим поступало: народности у Угарской — готово све — старии су становници и од самих Мађара, и немогу се и неће се задовольити маньим правом, но што га има народност мађарска. Угарско министарство валя да има срца, па да у корену посече претерани мађаризам и нѣгове тежнѣ, што хоће кралѣвину да упропасте, а не за любав суєтне популарности да народ гони неизбежной катастрофи. Абсолутно нужно є, да се прогласи и у живот приведе народна равноправност, єр само тако може Андрашино министарство да буде „праведно“ према братским народима, само тако може да сачува сяйност круни св. Стевана, а иначе никако.

„Ако би Мађари остали при садашньой политици своіой, коя тако излази на видело, то пуно основа имамо узети, да ће они на слабим ногама дочекати велике догађає, кои се на истоку спремаю. Далеко од тога, да би будућност приуготовили себи, окрећу є сасвим против себе. Погледаюћи пак са етнографиске одношає, увиђамо, да Мађари на югоистоку, где су немађарске народности у големой већини, сачиняваю сасвим усамлѣну и страним стихиями тесно ограничену маньину. Ни мислити ниє, да се ова маньина може силом да одржи у власти; да би пак добила положай єднак и равноправан, противу тога раде и сами Мађари. Шта их дакле чека? Где ишчезава правни одношай, ту наступа сила, а онда нема ти никакви рачуна. Ми желимо па и хоћемо, да Мађари буду подпора југоисточной слободи; али кад они сами то неће, онда ће имати и сами потомству да одговараю за ову самоубиствену политику.“ —

— Іош нам те значайниє чине речи званичних „Српских новина“ о найновиой мађарской политици. Говорећи о предлозима министарским, коє є сабор са необичном брзином решио, прелазе и на одобренѣ 48,000 регрута, те веле:

„Сва се Европа истина оружа, но зашто є то саданѣ оружанѣ? Да неће томе бити у многоме узрок и сам положай кои су и сами Мађари узели да подупиру? Ми незнамо, да би се с коє год стране претило Угарской, ако би она пошла правцем невређаюћим интересе суседних іой држава. Єсу ли Мађари добро измерили снагу свою, кад у часу тако озбильном за њих и за све народе угарске обелоданюю тако мало такта? Да Мађари са снагом своіом неће дати правац току будућих светских догађая, то є готово више него известно и с тога у интересу землѣ и народа свога требало би да буду много скромнии, єр є то свойство праве мудрости. Грамзивост Мађара неће зацело прогутати источно-европске народе.“ —

— И крайня левица пештанскога сабора неће да буде без свога гласила Владислав Бесерменьия од априла издає лист „Мађар Уйшаг“, у коме ће бранити подпуни законити основ од 1848 и држати се онога правца, кога су означиле саборске адресе од 1861. Биће против реалне унисе (а то є данас), єр ова неда, да народ развиє сву свою снагу. Бесерменьия се узда, да уз нѣга неће бити тек део єдне партиє, но мнѣнѣ целога народа. Тежиће за реформама у демократском духу. О народностима ништа неспоминѣ, вальда нема за њих места у свом програму. —

— Прашка „Политика“ налази, да Аустрия стои данас пред два питаня, од коих решеня зависи пѣна будућност. Та два питаня су немачко и југословенско или ориєнтално питанѣ. У немачком питаню нема никаква успеха, ма да є Байст у помоћ позват. То питанѣ решиће не Байст, него аустриска войска и войводе. О источном питаню пише речени лист овако:

„Ако Байстова погодба (с Мађарима) ниє нимало поспешна значая по немачко питанѣ, тим є опасния у своим последицама по источно питанѣ, сувише може се рећи, да є барон Байст своіом погодбом источно питанѣ заплео, и нехотице баш против Аустриє окренуо. Барон Байст правио є рачун с елементом, кои є усвоио у источном питаню по Аустрию найшкодльивию политику. Мађари, противно свима предањима хришћанско-либералних народа, заступаю одржаванѣ Турске, исту трулу политику, са коє є Аустрия презрена код свию југословенских племена. Аустрия є могла гениялном политиком велика и снажна бити, осланяюћи се на своє југословенске народе, ниє царевина имала повода освоити програм одржаня Турске. Иначе є с Мађарима и њиовом тесном народном политиком.

„Мађари немогу таити. да се боє од оснаженя југословенства, они су противни политици, коя у Аустрии снажи южне Славене, и тим мађарским путем удари барон Байст, непознаваюћи одношеня У место да южне Славене задобиє, одбия их он у часу од Аустриє, када источно питанѣ тек што ниє Дунав превалило. То су први зрели плодови Байстове погодбе с Мађарима, они се даю руком опипати и немогу се презрети. Површно поступанѣ с унутрашньим ранама државе све ће се ясниє показати у найближой будућности, и тешко да се можемо надати, да ће ко каде имати, да намести уде исчашене, са коих є држава данас немоћна.“ —

— У Пешти починѣ од априла излазити нов немачки лист „Наєр Лойд.“ Интерисантно є, шта Мађари на то веле. „Пешти Хирник“ виче: „Само тако! Дайте престолници што више немачких новина. Онда од онога, што є од Сеченя амо найвиша желя сваког правог Мађара, т. є. помађариванѣ престолнице наше — никад ништа бити неће.“

На тай начин знамо од прилике, како є „Хирнику“, кад погледи, да и осим Пеште у Угарской има листова, кои нису мађарски; а знамо, да є не манѣ и помађариванѣ и остале Угарске топла желя сваког Мађара.

УГАРСКИ САБОР.

У седници долнѣга дома 14. марта интерпеловао є Нярия министарство ради питаня народности. Рече, како є сабор у своим адресама више пута изразио се, да ће узети у претрес законски предлог за народности, чим буде у станю законе доносити. Како ће сабор скорим у том станю бити, то пита: да ли ће министарство скорим поднети такав предлог?

Министар барон Етвеш одговорио є, да є сабор изаслао већ одавна одбор, да изради предлог закона за народности. Влада мисли, да іой є чекати, док тай одбор неподнесе свой посао.

Нярия моли сабор, да се одбору каже, да се са послом пожури.

Тиса као накнадно спомене, да є сабор у адресама исто тако обећао законске предлоге о равноправности вере, о одношаю религия међу собом и спрам државе, о уређеню школа и урбарских одношеня. Зато пита, мисли ли министарство дотичне предлоге скорим поднети? — Министар Етвеш обећао є одговор до кои дан.

У седници 15. марта поднела є крайна левица два законска предлога, кои се односе на подпомаганѣ бивших хонвида, као и на њиово употребляванѣ, затим на допуштанѣ емигрантима да се могу вратити. Оба предлога ставиће се у своє време на дневни ред.

У сабору тече непрестано генерална дебата о предлогу већине одбора 67-рице о заєдничким пословима. Ми ћемо главне беседе у изводу саобштити.

Нови Сад 18. марта. Свеучилиште у Ростоку (на Балтику) приликом 400-годишньице своє дало є почастни докторат философиє и лепих художаства г. Ђорђу Радићу, уреднику „Селяка“.

— У среду погребен є син заслужног нашег писца г. Іоксима Новића Оточанина. Он є у Карловцима био велику гимназию слушао, те с тога чудно нам є, да га неиспратише до гроба му овдашньи гимназиски ђаци. Од гг. професора бише на спроводу само двоица (трећи є као свештеник у спроводу чинодѣйствовао), а од ђака єдно 20.

— Из Каменице истом нам сада послаше извештай о светковини светосавской ове године. Вальда зато касно, шта нам є Каменица први сусед! Каменички Срби славили су св. Саву два дана и приложили су наново на фонд за женску школу 688 ф. Особито є Каменичане дирнуло, када два врла Србина, дошавши у Каменицу и дирнути одушевлѣнѣм народнѣм, приложише такођер на жртвеник народне просвете лепе своте; а то су: г. капетан пенс. Радивоєвић, кои приложи 100 ф., и г. капетан Вуин, кои приложи 10 ф. Код толика пожртвованя и чиститости неможе никад Србин пропасти! — Споменути фонд за осниванѣ женске школе у Каменици стои сад овако: с концем 1866 у обвезницама и готовини 1398 ф., камате 81 ф. 60 н., свега 1479 ф. 60 н. Ове године приложено у обвезницама и готовини

ф. 60 н. а. в. Овако напредујући, брзо ће Каменичани подићи женску школу. Живили! — (И из Шульма, села у Срему, добили смо неки дан извештай о светосавской светковини, коя се тамо ове године први пут славила, како српском народу приличи. Молимо, да нам се подобне ствари являю благовремено.)

ДОПИСИ.

*** Из **Срема**. Знате, да сигурности повереника у нашой жупании іоште нема; а коме є знано, какви су наши четници, тай се нимало неће моћи чудити, кад кажем, да є код нас у скорие доба толика силна крађа появила се, какве се скоро нико несећа.

Узети валя, да лопови вола убию, одеру и само кожу у свой плћн узму, а месо оставе газди, да своим очима свою штету гледи! Чопором се свиньи отерую; коньи понайболѣ пролазе, тако да се редовно сваку ноћ мора по неколико одвести. Лопови су се извештили, и сад удешаваю тако, да за сваки случай имаду своє сведоке, кои би им код судие извойштили слободу и невиност. Пођу у крађу троица, а оставе двоицу залишна, да сведоче, ако се у крађи ухвате први. Ово є по ньих врло практично, а по народ и поштене люде врло убитачно.

Наше комшие граничари понайвећу штету трпе. Од ньих се отерує чопором разна стока, єр у ньих ниє адет чувати у дугу стоку. Ипак наши лопови тешком муком се тамо у крађу наканюю, єр знаду, да кад ньиховой власти падну шака, да врло зло прођу. За пример ћу навести, да двоица из границе од мале вредности неке ствари украше, али их ухватише и одмах шньима у регементу те чаме у тамници и колико. А како код нас бива? Колико є, кои пре кући дођу, но пратиоци! и у томе као да є главни узрок, што є тако лоповство код нас у Срему овладало. Напоследку валяло би нас упитати: у чему болѣ стоимо?

Ђ. — Из **Ирига**. Како є заступништво жупаниско примило нову наредбу о попунћню войске, налазим, да ће излишно бити о томе овде говорити, єр є то наредба наметнута не само код нас, него и по другим жупанияма. Овде само приметити морам, да Ириг, осим частника и интелигенциє, іошт девет заступника жупаниски има, пак на жалост, већ на четир скупштине само єдан, и то исти заступа обштину. Чуди ће се читаоци, како то бити може; по томе се ни мало чудити не треба, єр од девет заступника шесторица су без мушког порода, па ниє им толико до новаченя и до други тегоба стало, што и своим недолаженѣм посведочаваю. Я мислим да би у том одношеню требало да се на повереню захвале и пут другоме отворе кои би волю на скупштину ићи имао и општину свою заиста заступао; єр коя хасна од ньих, када никад у скупштину не долазе, а овамо се са достоянством заступничким поносе.

Могао сам разумети за єдног свештеника у нашой околини, како чудно поступа при регрутованю. Лапе нехте дати извидна листа єдной удовици, а ове године єдном за радню неспособном сиромаху зато, што му бира не платише, єр неимадоше. На срећу комисия сама нађе, како у ствари стоє. Добро би било, кад би ч. консистория гг. свештеником строг налог издала, да им на поискаванѣ рекламантима у дужност спада извиднице издавати, а бир свой и штолу другим путем поискавати.

Д. М. — У **Вуковару** у февр. Правно чувство, коє є увек народ наш одушевлявало, коє ниє допустило, да он у дуготраюћем робству и неволяма своим пропадне, то чувство биће и од яко руководеће начело свию наши предузећа. Ово чувство, ком је темељ непоколебима правда, мора с новим препорођенѣм наше монархиє у са свим други положай доћи.

Овог појава ради мора брижан Србин и нехотице да се сети, какве су се око њега плеле неволѣ, од како је ступио у нову свою отачбину, и шта му од яко предстои. Србин се и неотице данас сећати мора, да є за нечувене своє велике жртве због неоправданог сумньиченя изгубио свог првог овде господара деспота *Ђурђа II.* Ядан Србин горко є осећао губитак поглавице своє и туђе газдованѣ, пак се є склонио опет пре у турска оковна наручия вратити се, него у новой своіой хришћанской држави због преднаведени яда и далѣ остати, те опремише потайно посланике своє у Стамбол, да Турчина на ньиово ослобођенѣ од Аустриянаца позову*)

Прва слѣд одстранѣня овог нашег народа била є та, да є већ 1. ян. 1690. генерал Штрасер с целом своіом войском на границама Србиє пропао, и да є Аустрия освоєня своя у Босни опет изгубила. Велики везир освои Видин и Ниш, опустоши Србию. Француски рат започне се, аустриска войска с граница Србиє оде на Райну, благайна изцрплѣна, Ердель іош у Турской заштити, а у Угарской найвеће незадовольство. Увидивши влада аустриска своє кобно станѣ, одважи се опет хришћанске народе, кои под турском владом стояше, за себе пошто по то задобити.

Да би се ово извело, нуждно є било пре свега упитним народима довольног ємства пружити, и тим поводом изда се народу српском она од 6. апр. 1690. год. исправа, која садржава условия уговора, и у коіой су назначена међусобна права и међусобне дужности, међу коима стои вечита верност према владаюћем дому међ дужностима, а међ правама сви знамо, шта.

Дужности своє наш народ испуњавао є слепо и вѣрно, вольно и мужествено а права осташе на папиру.

Од ови тужни времена, пак све до данас, био є Србин у нужди мило аустриско чедо, добар друг Мађара, врстан ратоборац с побратимом Хрватом. Свачий є био, само свой не. Имена му нѣгова нико нехтеде ни чути нит знати. Он беше „Рац“, „Влах“, „Илир“, „ришћанин“, „нашинац“, „Ортодокс“, „gr. n. u. Volk“, напоследак хтедоше га барабарити циганину!

1848. год. и нѣне послѣдице нису давно биле. Од како се тада Србин зави за своим войводом Стеваном у црно, іош до данас ову свою одећу ниє промено.

Нема дакле узрока Србин суза проливати за Бечом.

Но ту рађа се питанѣ: да ли валя да се Србин радує одговорной уставной угарской влади?

Кад би нова уставна влада уставним средствима пошла, да се устав по подпуной равноправности распростре, и кад би праведне обзире пред очима имала, Србин би є тада веселом дврородошлицом поздравио. У осталом, неће српски народ ни под каквим околностима престати тражити оживотворенѣ заключеня српског конгреса од год. 1861.

Што се єднокрвног хрватског народа тиче, овде нека влада найвећа любав, слога и солидарност, єр стоимо и тако на прагу важни догађая, за коє нас исти интерес веже; свуда пак валя да нас води међусобно поверенѣ, чувство правичности и зрелости.

Панчево 10. марта. Из поуздана извора дознаєм, да є за Н. Светлост кнеза од Србиє єдан паробод код паробродског друштва наручен. Ово стои у свези са оним гласом, о ком сте без сумнѣ већ од неколико дана извештени, да ће син бесмртна оснивача данашнѣ кнежевине у Цариград путовати, да се султану на богатом дару захвали, и да се, као што се говори, за нашу угнѣтену браћу у Босни и Херцеговини заузме, неби ли им се колико толико бедном станю помогло. Гата се, да ће се скорим скупштина сазвати, али о овом нема іош ништа аутентичног.

Ћесаревина као да є озбильно намислила да цернираюћи корпус на српску границу стави, а ово би по найновиіой интерпелации „Хирнековой“ преко нужно било, да неби други дошлячки пук у оной земльи до снаге дошао, на кою круна св. Стевана виртуална права има. Бар од неколико дана видимо у вароши неке регулаше, за коє веле да су „кватирмокери“. (Одговор председника министарства угарског на интерпелацию г. Стратимировића у сабору сасвим ясно гласи, да се никаква войска неће слати на српско-босанску границу. То смо већ явили телеграмом у посебном додатку уз предпоследньи брой. У.)

У уторак пре одлазка позоришне дружине даваше наше певачко дружтво глумцима у почаст забаву у дворани код „Трубача“, на кою се прилично света стекло.

28. февр. у ноћ преставио се овде Пера Ягодић, властелин крнячки. Сутра дан, кад є већ мртав на столу лежао, дође диспензация од епископа, да му є слободно венчати се. — Силне приятелѣ покойникове ова ће вест заиста ожалостити.

Ове недѣлѣ стала є радня због хрђавог времена сасвим. Юче имадосмо васдан приятну пролетню кишу, а киша у марту добра є за усеве.

*) Röder: Des Markgrafen Ludwig von Baden Feldzüge wider die Türken, II. Thl. Seite 53.

Панчево 15. марта. Юче є изашла у Београду кнежева прокламация. У ньой се споминѣ напуштанѣ градова са стране турске войске и кнез явля, да у интересу државном у Цариград путує. За време Нѣговог отсуства заступаће га министарство. Ово вам само онако укратко являм, єр ће те од вашег београдског дописника обширниє извешће о том добити. — Прва лађа, што ю є паробродарско друштво кнезу за пут послало, беше „Германия“, но ова ниє удобна, и зато ће други паробод доћи.

Наше певачко друштво држаће скорим главну скупштину ради преиначеня устава. Желити би било, да том приликом они чланови, што су лане иступили, опет у друштво ступе. Пренебригаванѣ опште ствари ради личне од поєдиних нанешене увреде, знак је или таштих ил малих люди.

Юче гледах, како се код нас као алва распродаваше Валожићев „Сановник од госпођице Ленорман“, Ниє боме ни чудо, што се толико код нас снева, кад живити неумемо и кад са „Сановника“ грађу материялног благостаня оснивамо. Да су нам само они новци, што су их Срби од революциє змо на лутриє проћердали, могли би комотно српску академию подићи. „Сановник“ налази купаца, а многа валяна књига само є зато штампана, да пуни књижарске магазе.

Док се у Угарской и у троєдной краљевини у ово доба преврата колико толико политични живот опажа, код нас є све по старом. Све те буре политичне овог последнѣг месеца прошле су поред наших станишта мирно, неприметно — и ни найманѣг знака нису оставиле. Ми нит припадамо круни св. Стевана, нит круни Звонимировой. Наше три банатске регименте покраина су за себе, али и без имена и без сабора и без сваког уређеня покраинског. А зажелѣсмо се заиста уставна живота.

Д. — У **Сомбору** 12. марта. Наука, образованост, трговина и художаство то су четир главна елемента, што човечанство напредку воде; без ньих неби се човечанство никада на овај ступан, на ком се сада налази, дићи могло. Трговина све краєве света уєдно везує, она оживлява слободу, одлакшава нам млоге терете, односи нам млогу нужду и поболшава материялно станѣ наше. А код трговине главно є опет свеза или комуникација. То є главан узрок, што трговина у Сомбору не беше онакова, какова є у другим маньим, ал уз Дунав лежећим местима била. То є сметня, што є напредованю ове вароши до сада млого на путу стаяла. Али сада радовати се можемо, што є сметня та одклонѣна тиме, што ће се желѣзничка пруга од Сегедина преко Суботице овамо да повуче. Тиме ће се комуникация овой вароши отворити и трговина моћи ће и овде процветати.

Юче после подне била є свечаност на ономе месту, где ће колодвор да буде, и уз пуцняву прангия свечано є радня одпочета. Силан свет искупио се био, да на свечаност той участвує. У вече даван є банкет у част онима, што су се око овог дела найвише заузимали, и у почаст оних, што дођоше, да дело то изврше.

Дай Боже, да се што скориє ово лепо започето дело доврши!

△ Из **Пеште**. У 22. бр. „Заставе“ изађе єдном приход св. Савске беседе у Пешти означен сумом од 596 ф., ал то іош ниє точан рачун, кои є одбор дужан српском свету, а прилагачима посебице предати. Добро би било, да се явности преда, колко є новаца пало, колко є расход био и на шта се трошило, єр како чуєм, пало є новаца преко 900 ф. На шта є дакле преко 300 ф. потрошено? Я мислим, да ће народ само тако драговольно давати, ако зна, на шта се троши. Молим одбор, да неда чекати три месеца на точан рачун.

ПОЛИТИЧНЕ НОВОСТИ.

ПЕШТА. Списатель словачки Сасинек дао у Банской Бистрици штампати „Историю древних народа на земльи данашнѣ Угарске“, додавши овой земльовид царства великоморавског. Власт є обуставила књигу због земльовида.

— 5. (17.) марта прогласили су министри унутрашньих и правде закон за штампу од 1848.

— Кад се доврши саборска расправа о предлогу одбора 67-рице, предложиће се сабору осниванѣ 10 батальона хонвида и хусарских шкадрона, да на место жандармериє служе.

— Одпустом министра за земаљску обрану имаю се ове године у регруте узимати, кои су рођени 1846, 1845, 1844 г. До 26. (14.) апр. може се одкупити од войника.

— Мађари су имали у Италии свою чету (али у овой нису били Мађари, но су Мађари обично били официри, а друге народности: южни Славени и Немци, служили су тамо у већем брою). Сад є та чета распуштена, као што є то командант нѣн Фелдвария обзнанно талиянском министарству.

— Како из Пеште пишу, већ се праве мађарске поштанске и штемпловске марке и скорим ће се завести.

— Н. В. летоваће у крунском добру Геделу код Пеште.

— Кр. одпустом опраштаю се сви преступи у Угарской и Ерделю, кои су учинѣни при закиданю посредна и непосредна пореза, гебира, монопола до 10 марта (26 февр.) 1867, потоме новчане казне и затвор за то опраштa се.

ЗАГРЕБ. Крижевачка жупаниска главна скупштина поново усвои 6 марта заключке пређашнѣ скупштине. Жупаниски чиновници положише свою част у руке скупштини, на што ова заключи непримити им оставке, но да чиновници остану и да се само оружаной сили уклони.

— Као кр. комисар долази на Реку гроф Печи. Ниє особит приятель Хрвата.

— Било се говорило, да ће ђенерал Стратимировић бити бан у Хрватской, али сад се опет ућутало о том. Очекує се сваки час одпуштанѣ хрватског канцелара Купшевића.

НАЙНОВИЄ.

Из **Вршца**. нам пишу, да є штатут тамошнѣ српско-црквене певачке задруге повраћен, да се на мађарски преведе. Ово ће сигурно бити због равноправности єзика. — О истой задруги явля нам се, да іой є хороуправитель већ дошао и да ће почети радити скорим Како правила задруге іош нису потврђена, ово са хороуправителѣм мало необичниє изгледа. Само да небуде доцниє штете цо целу ствар, а то лако може бити, єр су, као што нам се явля, више ньих од помажућих чланова одступили.

Пешта. Гроф Андрашия примио є од Речана молбу, да се Река са приморѣм утелови Угарской и да іой се да кр. комисар. Он є обећао, да ће одмах Н. В. предати молбеницу, а кр. комисар да є већ наименован.

У сабору іош є генерална дебата о предлогу за заедничке послове. Деак є говорио 16. марта.

Н. В остає у Пешти до 23. марта.

Праг. У изборима племића надвладали су Немци. Ипак имаю Чеси у сабору већину.

Турска. Пруска, Русия, Француска и Аустрия световале су Турску, да уступи Кандию Грчкой.

Русия. Грчки краль долази у Петроград, да се обручи са великом кнегињом Олгом Костантиновном.

Париз. Потврђує се, да є Француска са знанѣм Пруске од Холандиє купила Луцембуршку. Французи веле, кад се Немачка уединява, мора и Француска добити своє природне границе (т. є. Райну).

ТЕЛЕГРАМ

уредништву Напредка.

Земун, 18. марта (9 сати 45 минута пре подне). Управо у 9 сати крену се кнез Михаило уз грмляву топова лупняву звона и бурно ура у Цариград.

ТРГОВИНА.

Ю. Л. — Вел. Кикинда 15. марта. (Допис) Добри гласи од горньих пияца причинише, да и код нас скакаше цена шеници, главном нашем артикулу, уз живо куповане; ипак се слабо што продало, єр нема залихе много. Кукуруз нису толико куповали, али се држи на цени.

Време ниє досада нахудило усевима ма да є било неколико пута яких мразова.

Данас су ове цене по вагану: шеница ф. 6.40—50 н. кукуруз фор. 3.25—30 н. зоб фор. 2—2.5 н.

Сисак 12 марта. Извештаи од страних пияца дигоше и овде цене, те шеница скочи опет у 15 н кукуруз у 10—12 н. Зоб купую по стару цену. Продало се: шенице панчевачке 3000 вагана по ф. 6.50—70 н. 1000 вагана бечкеречке ф. 6.85 н. Кукуруз банатски 2000 вагана стари ф. 3.50 н. 1000 вагана босанска ф. 2.95—3.10 н. Босанске зоби 6000 вагана ф. 1. 76 н. Воде падаю.

Пешта 16. марта. Данас се продало шенице 6000 вагана, цене попустиле у 10—15 н. ражи 1600 вагана по ф. 4 55—65 н. Єчам и Зоб по старом. Кукуруз 2000 вагана готова роба ф. 3.55 н. товар єдан за юни ф. 3.70 н.

Беч 14. марта. Продало се 1975 волова, цена од центе ф. 24—26.50 н.

Бечка берза од 15. марта.

5 проц. нар. заим с ян.-јул. кам.	— 70.20
„ „ „ „ апр.-окт „	— 70.30
Металици — — — —	— 58 70
Лозови 1839. — — —	— 144.—
„ 1854. — — —	— 76.60
„ 1860. — — —	— 85 90
„ 1864. — — —	— 79.30
Комска рента — — —	— 18 50
Зем. растер. угарске — —	— 71.—
„ „ там.-славонске —	— 69.75
„ „ хрватске — —	— 74.50
Акције нар. банке — — —	— 729.—
„ кред. завода — —	— 183.50
„ држ. жел — — —	— 210.10
„ потиске жел. — —	— 147.—
„ дун. паробр. — —	— 480.—
„ пешт. ланч. — —	— 380.—
Зал. писма угарска — —	— 87.75
Лозови кред. завода — —	— 128.80
„ дун. паробр. — —	— 89.—
„ трст. — — —	— 115.—
„ будимски — — —	— 26.50
„ Естерхази — — —	— 85 —
„ Салм — — —	— 30 50
„ Палфи — — —	— 25.—
„ Клари — — —	— 26.—
„ Ст. Женоа — —	— 23.—
„ Виндишгрец — —	— 18.—
„ Валдштайн — —	— 21.50
„ Кеглевић — — —	— 14.25
„ Рудолф — — —	— 12.—
Златни крунаш — — —	— 17.40
Наполеондор — — —	— 10.31
Империял — — — —	— 10.65

Телеграфисани бечки курс од 18. марта.

5 проц. металици — — —	— 58 70
Нар. заим — — — —	— 70.10
Акције нар. банке — — —	— 730.—
„ кред. завода — — —	— 185 40
Лондон — — — —	— 128 80
Дукати — — — —	— 6 08
Сребро — — — —	— 126 50

Пештанска берза од 15. марта.

Пешт. ком. банка — —	— 825.—
„ зан. „ — —	— 220 —
„ штед. акције — —	— 1230 —
Будим. „ „ — —	— 465.—
Пешт вал. млина акције —	— 1160 —
Ланчаника — — — —	— 390.—
Тунела — — — —	— 66.—
Уг. др. осигур. — — —	— 622.—
Сегед. нари. млина — —	— 780.—

ПАРОБРОДСТВО.

Н. Сад — Земун: уторн. четврт. недеља подне.
Н. Сад — Оршава: четвртак подне.
Н Сад — Пешта: нед, уторн., чет. 2 сата п. п.
Земун — Сегедин: недеља у подне.
Сегедин — Земун: среда у ютру.
Сисак — Земун: уторник у ютру.
Земун — Сисак: петак у ютру.
Београд — Базиш: уторник у ютру.
Београд — Оршава: четвртак у ютру.
Шабац — Београд: понедељник, у ютру.
Базиш — Београд: среда у ютру.
Оршава — Београд: субота у ютру.
Београд — Шабац: недеља у ютру.

ЖЕЛЕЗНИЦЕ.

Беч — Базиш.

Беч, пол. 7 с. 45 м. ютро 8 с. — м. вече
Пешта, пол 5 с. 19 м. поп. 6 с. 31 м ютро
Сегедин, пол 12 с. 12 м. ноћ. 2 с 55 м. поп.
Темишвар, пол 3 с. 55 м. ютро 7 с 47 м. вече.
Базиш, дол. 9 с. 10 м ютро до Ясенова.

Базиш — Беч

Базиш, пол. 5 с. 55 м поп.
Темишвар, пол 10 с. 40 м. ноћ. 7 с 25 м ютро
Сегедин, пол 2 с 26 м. ютро 12 с. 53 м. ютро.
Пешта, дол 8 с 56 м. ютро 8 с. 40 м. вече
Беч, дол 6 с 36 м вече 6 с. — м ютро

Будим — Трст пол 6 с. 35 м.
Трст дол 8 с. 14 м. ютро.
Трст — Будим пол 6 с. 45 м. вече.
Будим дол. 7 с 58 м ютро.
Пешта — Арад пол. 6 с. 31 м. ютро.
Арад дол. 4 с. 40 м. поподне.
Арад — Пешта пол. 10 с. 15 м. ютро.
Пешта дол. 8 с. 40 м. вече.

Сисак — Зидани Мост

Сисак, пол 6 с 30 м ютро 5 с. 20 м вече.
Загреб, пол. 8 с 16 м. ютро 7 с. 35 м вече
Зид. Мост. дол 10 с 50 м. ютро 10 с 45 м. вече

Зидани Мост — Сисак.

Зид. Мост, пол 5 с. — м. ютро 4 с. 30 м. вече
Загреб пол. 8 с. 32 м. ютро 7 с. 19 м. вече.
Сисак дол. 10 с. 28 м. ютро 8 с. 50 м. вече.

Карловац — Загреб пол. 5 с 35 м. ютро.
Загреб — Карловац пол 7 с 45 м. вече.

ДУНАВ.

Нови Сад 18. марта 14 стопа 6 пал Долази.
Пешта 16 марта . 9 „ 5 „ Пада.

ОГЛАСИ.

Обява.

Одлуком високе краљ. угарске дворске канцеларије од 25. јануара т. г. бр. 1230, одобрено е овасудско заключенъ од 31. децембра 1866 бр. 3002 по ком се надписари као заступници парнични странака код овог суда неће примати и од такови предате тужбе, молбенице или жалбе враћаће се странкама безуспешно натраг. Позивају се дакле сви они, кои код суда овог што потраживати имаду, да своје послове заклетим адвокатом поверe, кои су по закону за свой рад одговорни и за сваку проузроковану штету накнаду дати обвезани. Уедно се имена адвоката активни и дипломирати, кои овде станую, до обштег знаня ставляю и то:

Имена активни адвоката:

Бала Павле, Исаковић Коста, Кондороши Ђорђе, Др. Милетић Светозар, Николић Коста, Др. Павловић Стеван, Петровић Андрия, Радовановић Іован, Шилиħ Михаил, Вукићевић Ђорђе.

Имена остали дипломирани адвоката.

Давидовић Ђорђе, Іовановић Теодосия, Іойкић Трифун, Камбер Ђорђе, Павловић Мита, Поповић Коста, Поповић Урош Пеция, Теодоровић Тома.

Варошки суд у Н. Саду 12. марта 1867.
Варошки судац Томековић с р. Имре Бала с. р. подбележник 74—2—3

Обява.

Од стране грађанског суда Новосадског се до обштег знаня ставля, да ће се у екзеку ционалном предмету Іосифа Киш пр Павла Барта због дужни 115 ф. а вр. с. s. с. непокретно добро последњег као кућа под бр. 1336. у Н. Саду, коя е на 330 ф. а. вр. судейски процењена, на явной лицитации, коя ће се дана 15. априла 1867. и дана 19 Іуния 1867. на лицу места у 3 сата после подне држати, продавати, и зато се сви, кои исто добро купити желе, с тиме позиваю, да сваки кои лицитирати хоће, пре лицитације 6 проц. пишмарине од процене положити има.

Уедно се примечава и то, да услови под коима ће се горе именовано добро продавати, сваки при грунтовной власти овдашньой увидити може.

У Новом Саду 9. фебруара 1867.
Варошки Судац.
47—3—3 Томековић с р.

Оглас.

У помешаной обштини Ябуки близу Вршца, има се у новоуставлѣной школи са српским преподаваня езиком попунити звание учителя.

Благодѣяния с тим званием скопчана есу: 84 фр. а. вр. 20 пожунаца жита, 20 пож. кукуруза, 2 хвата дрва, 100 фунти сланине, 50 фунти соли, 12 фунти свећа, еден ланац винограда, свободан стан и 2 хвата дрва за огрев школе.

Ко жели ово звание добити има за 4 недѣлѣ дана своје прошение са крштеним писмом, са сведочбама о свршеним наукама, досаданѣм службованю, и моралном и политичном свом поведеню послати на 67—2—3

У Вршцу, 2. марта 1867.
Консисториум епархие вршачке.

Обява.

У Лалићу има за издаванѣ под наим две куће на едном плацу на ћошћу, на лепу месту. У едной кући има дућан и готов сав намештай за дућан т. е. рафови, фиоке и сва оправа, што треба за болтацию; до дућана соба велика, затим куйна и соба. У другой кући има 2 собе, куйна, шупа, штала лепа Уз то две велике баште. Све то издае се под аренду врло ефтином ценом. Обратити се писмено треба у Лалић Ђорђу Лазићу (последна пошта Хоћаци.) 68—2—3

У свой монархии због изванр. ефтиноће, солидне и реелне послуге од племства и п. н. публике признати.

МАГАЗИН ЗА ОДЕЛО

Леополда Келера у Бечу

Rothenthurmstraße Nr. 3, 1 Stock
gegenüber dem erzbischöflichen Palais, Ecke des Stefansplatzes

препоручуе найфиние и наймодерние руво за господу свога кроя и по найновием журналу найприличнiом ценом.

ПОДПУНО ПРОЛЕТНЪ ОДЕЛО, 12 ф.
елегантна кроя и сваке бое.

Горњи капути 8 ф.

Пролетњи капути . .	од ф 5 до ф. 25
Пролетнѣ одело . .	од ф. 12 до ф. 36
Горњи капути . . .	од ф 8 до ф 30
Летнѣ одело . . .	од ф. 10 до ф 26
Ловачке доламе . . .	од ф. 6 до ф. 25
Покућно одело . . .	од ф. 7 до ф. 26
Фракови и героци . .	од ф. 14 до ф. 28
Поповске мантие . .	од ф 16 до ф. 28
Канцеларски капути .	од ф. 4 до ф. 14
Чаршире	од ф 4 до ф. 14
Прслуци различити .	од ф. 2½ до ф. 8

Наручбине лично или писмено, са назначенѣм ширине горњи груди, струка и дужине кракова извршую се са емством точно и одело, кое нестои добро, прима се, натраг.

Мустре од материя зажелѣне альине шалю се туне на желю, а на писма одговара се франко. — И старо руво меня се за ново и у пола ношено одело увек се може ефтино добити.

Осланяюћи се на то, да све што купуем за готово купуем, да сам са првим ово и страноземским фабрикама у непосредном сношаю напоследку осланяюћи се на мое твердо начело, што савестние добро послуживати, усуђуем се дакле позвати се на поверенѣ п. н. публике, као што ћу и я увек трудити се, да сваком исканю што болѣ одговорим.

59—5—21

Leopold Keller in Wien,
Rothenthurmstraße Nr. 3, 1. Stock.
gegenüber dem fürsterzbischöflichen Palais, Ecke des Stephansplatzes.

Број муштерия у аустр провинцияма већ 5800.

Притежатель више одликованя | Беч Kärnthner-strasse Nro. 27, im Eck-Gewölbe. | Из ц. к. з. нов фабрике платна и постоля | Изволите све читати! | Разашилянѣ на све стране набавитель итд. итд

У земљи и у заграничию због свог знаменитог извоза и набавляня познато

СТОВАРИШТЕ ФАБРИКЕ ПЛАТНА И ПЕРИВА Е. ФОГЛА,

Kärnthnerstrasse Nr. 27, im Eckgewölbe der Himmelpfortgasse

„код надвойводе Карла“ у Бечу

дае п. н. публици како овде, тако и у провинциема редку приливу, да набави найтеже производе фабричне по несравнѣно, за люде разумеваюће се у ствари управо за чудо ефтине цене, и то са попуштанѣм од 40 проц.

На све стране извршую се наручбине на писмено исканѣ, уз послан новац, или уз упућиванѣ за наплату на желѣзници или пошти

Уз емство по наново знаменито спуштену утврђену цену!

Румбуржко платно
- **Мужке кошулѣ** (дебљина од врата има се означити) по ф. 1.50, ф. 2, ф. 3, ф. 4 до ф. 5 найфиние.
- **Женске кошулѣ** клот по ф. 1.50 н., шлинговане и набране на груди ма ф. 2.50, ф. 3, финие и везене ф. 3.50; найфиние с богатим везом и уметнутим правим чипкама по ф. 4, ф. 5 до ф. 6 найфиние.

Енглеске кошуљице од фланера (шарке) по ф 4, 5 до ф. 6.
Женски корсети од фина паргара ф. 1.50, 2, 2 50, 3 до 3.50.
„ „ од батист-паргара са богатим везом ф. 4 до ф. 5.
Мушке гаће ф. 1, 1 50, 2, 2.50 до ф. 3 найфиние (немачки, мађарски и франц. крой).
Женске гаћице, од поркета, паргара и платна, везене и шлинговане по ф. 1.50, 2 до ф. 3.
30 рифи шарно постельно платно ф. 7, 8, 9, 10 до ф. 12 найболѣ.
Мое чувене **огрлице мушке** туце по ф 2, 2 50, 3, 3.50 до ф. 4 найфиние.
1 туце **кончани чарапа** найболѣ и найфиние врсте ф. 4, 5, 6 до ф. 8 (беле и шарне).
12 комада **платнених марама за жен** ф. 1.50, 2 до ф. 2.50; и шарене, као и беле мараме од кончава батиста ф. 5. 7 найфиние.
12 комада **пешкира и салвета** ф. 5, 6, 7.50 до ф. 9 найлепше платно дамашко.
30 рифи **румбуржка ручна кончана платна** белѣна, и двострука кончана небелѣна, по ф. 7 50, 9 50, 11 13, 15 до ф 18 найлепше.
40 до 42 рифа изврстна **ткана платна** (за постелѣ или 12 женских кошуља) ф. 14, 15, 18, 22 до ф. 24 найл.
50 и 54 рифа несравнѣно добро **румбуржко** или **холандско платно** (руком предено и 5|4 широко) по ф. 20, 25, 30, 35, 40, 50 до ф 60.
Париски кашмирски покривачи, 1 гарнитура, 2 покривача за кревет и 1 за стол, у прекрасной бои по ф. 15, 20, 25 и ф 30, какви се у Паризу продаю по 100 франака

Кошулѣ, што нестое добро, примаю се натраг.

Наручбине из провинция найболѣ се одправляю уз послан новац или упуство за приманѣ новаца под емством, а **писма нека се изволу послати:**
An die Leinen- u. Wäsche-Fabrik, Kärnthnerstrasse 27,
im Eckgewölbe der Himmelpfortgasse
„zum Erzherzog Karl“ in Wien.

Муштерие или купци од **50 фор.** добиваю на дар 12 салвета.

Прим. Међу многима и за грофицу К.... у Пешти одређена невина опрема од прве до последнѣ неизказано се допала, а свима п. н. муштериама, кои су тако усрдни били, те ме препоручили због мое солидности и ефтиноће, мою дубоку захвалност. (33—8—24)

Филиял у Флоренции. **Комисионо стовариште у Паризу.**

НАЈЕФТИНИЕ ПЕРИВО НА СВЕТУ.

Знаменито спуштене цене

прве и найвеће *фабрике платнена перива* **ЛУЈ МОДЕРНА у БЕЧУ, Тухлаубен бр 11.**

За господу, госпе и децу по за чудо малу цену.

Ямчи се за праву робу; добар посао и добар крой, ма да су цене тако спуштене, да се зацело сваки диви, те ће код найманѣга покушая побудити се на нове нарубине. На све стране шалю се наручбине, одговараюће сваком изискиваню. Кошулѣ, кое не стое добро или се недопадаю, могу се одмах повратити.

Ценовник за перио сваке величине.

Утврђене цене, неменяю се и за прекупце и трговце.

Готове мушке кошулѣ, найболъи ручни посао.

Кошулѣ од бела платна .	м. ф. 2,50	само ф. 1.80
Фина врста са набр. грудима	м. ф. 4,50	само ф. 2.30
Фине ирске или румб. кошулѣ	м. ф. 6 —	само ф. 2.80
„ холандске пл. кошулѣ	м. ф. 6.50	само ф. 3.—
„ румб. руком пр кошулѣ	м ф. 7,50	само ф. 3.50
Найф. румб. кош. най п. руком	м. ф. 10.	само ф. 40.5
Од найф. белг. бат. платна	м. ф. 12.	само ф. 5 50

Беле и шарене кошулѣ од ширтинга.

Мушке од бела ширтинга .	м. ф. 3.	само ф. 180.
Од найф. француског ширтин.	м. ф. 4.25	само ф 2.80
Найнов десени шарени кошулѣ	м. ф. 2.50	само ф. 1.80
Елег. шар. кошулѣ ширт. .	м. ф 4 50	само ф. 2.50
Праве франц. шар. бат. кош	м. ф. 6.50	само ф. 3.50
Найновие беле балске кош.	м. ф. 6.50	само ф. 3.50

Платно, мараме, перио за сто.

Найф ирско или румб. 50 рифи	м. ф. 50	само ф. 24
Фино конч. бат. предено 50 рифи	м. ф. 80	само ф. 45
Добре пл. мараме за цеп, по туц.	ф. 1, 1.50, 1,80 до ф. 2	
Найф. мараме за цеп. и од пл. бат. по т.	ф. 2 до ф 2.50	
Елег. мушке огрлица, по туц. .	ф. 1.50, 1.80, ф. 2	

Готове женске кошулѣ найлепши посао руком и вез руком.

Женске кош. платн. . .	м ф. 3	само ф. 1.90
Фине швайц. кош са набр. груд.	м. ф 5	само ф. 2.80
Помодне кош. найф. пл. с везом	м. ф. 6 50	само ф. 3.80
Од фина платна шлинг. .	м ф. 5.—	само ф. 2.80
Нов крой на срце везене .	м. ф. 6.50	само ф. 3.50
Евгения нов крой вез. .	м. ф. 7	само ф. 3.50
На мидер Мария Антониета	м. ф. 6,50	само ф. 4.50
Виктория вез са правим валанс	м. ф. 16	само ф. 7.—
Женске гаћи. од найф. ширт.	м. ф. 4	само ф. 2.—
„ „ вез. платно .	м. ф. 6	само ф. 2.80
„ воћни корсети ен. шир.	м. ф. 5.50	само ф. 2.80
Корсети од найф. бат. парг. елег.	м. ф. 6 50	само ф 3.50
Елег. богато везени корсети	м. ф. 12	само ф. 5.50
Кор. са франц. уметц. найф. бат.	м. ф. 15	само ф. 7.50
„ найф. пр валанс. чипке	м. ф. 20	само ф. 10—
Женске спаваћ. с дуг. рукавом	ф. 3,50, 4,50, 5 до 6 50	
„ фриз. огр. од н. бат. пар. ел. крой	ф. 5, 5.50, 6.50	

Платнене мушке гаће
ф. 1,50, ф. 1.80, найфин. румб. ф. 2 до ф. 2 2.

Наручбине са стране уз приманѣ новца поштом — Код кошуља молимо дебљину врата назначити

АДРЕС: An das Central-Depot der ersten Leinwsäche-Niederlage des **LOUIS MODERN,**
57—4 **Wien, Stadt, Tuchlauben 11.**

АНАТЕРИН-ВОДА ЗА УСТА.

кроз 15 година имавша привилегию, коя е 2. юния 1865 престала, продае се у место по 1 ф. 40 н. само за

40 нов. а. вр.

у апотеци **Карла Шпицмилера** код црвеног рака у Бечу, Hoher Markt
239—17—24

ТРГОВИНА

галантериска, нирнбержка и лончарска еспапа у Новом Саду, на найлепшем месту на пияци, код „беле мачке“, предае се уз погодна условля. Ближе се може дознати код властника

78—1—3 **ЄЛЕНЕ** уд. **ЧАВИЋА** у Новом Саду.

КЛАВИР

од 6 октава, врло добар, продае се по ефтине новце. Упитати се у уредништву овога листа. 60—3—3

У ОСЕКУ

има неколико 100 мерова бела, жута и мешана нова хрватска пасуља по ефтину цену на продаю код

61—3—3 **Глише Аргировића.**

КУЋА

бр 930 у Новом Саду код главне страже продае се из слободне руке. Условля се могу дознати код притежатељке Юлияне уд. Гавре Ползовића у кући.

58—3—3

ГРИМАНЪ БАШТЕ

г. Романчића у Земуну.

Долу подписани явля п. н. публици и свой путуюћой господи, да е од 1. априла п. р. о г. увео поменуту башту скупа с кафаном, путничким собама и купатилама под аренду. Зато умолава за многобройну посѣту обећаваюћи найуреднию и найточнию послугу и умерене цене. **ФРАНЦ ФАСЕЛ,**
76—1—3 угоститель

Власник, издаватель и одговорни уредник Ђорђе Поповић.

Брзотиском Игнята Фукса у Новом Саду.